

P Ā R S K A T S
PAR PĀRGAUJAS NOVADA BĀRIŅTIESAS DARBU
2017. GADĀ

Pārgaujas novada bāriņtiesas, turpmāk – *Bāriņtiesa*, sastāvā 2017. gadā notika izmaiņas. Tās darba nepārtrauktību nodrošināja *Bāriņtiesas* priekšsēdētāja Renāte Kalniņa. *Bāriņtiesas* sastāvā bāriņtiesas locekļi: Raiskuma pagasta administratīvajā teritorijā Helī Opincāne, 0,4 slodzes, Stalbes un Straupes pagastu administratīvajās teritorijās – Ingrīda Balode, 1,0 slodze. *Bāriņtiesas* locekles Elitas Martinsones pienākumi - piedalīties sēdēs administratīvo lietu izskatīšanā, kad tas nepieciešams. *Bāriņtiesas* sēdes protokolē sekretāre Indra Grāvele.

***Bāriņtiesas* darbinieku kvalifikācija, zināšanu pilnveidošana
un darba novērtējums**

Bāriņtiesas priekšsēdētājam un 2 (diviem) *Bāriņtiesas* locekļiem ir maģistra un 5. līmeņa kvalifikāciju, 1 (vienam) *Bāriņtiesas* loceklim un sekretārei - bakalaura izglītība. Atskaites periodā 1 (viens) *Bāriņtiesas* loceklis apguvis bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa zināšanu pilnveides mācību programmu 24 (divdesmit četrus) akadēmisko stundu apjomā. Neviens no *Bāriņtiesas* priekšsēdētāja un *Bāriņtiesas* locekļiem nav saukti pie administratīvās vai kriminālatbildības par tīša nodarījuma izdarīšanu.

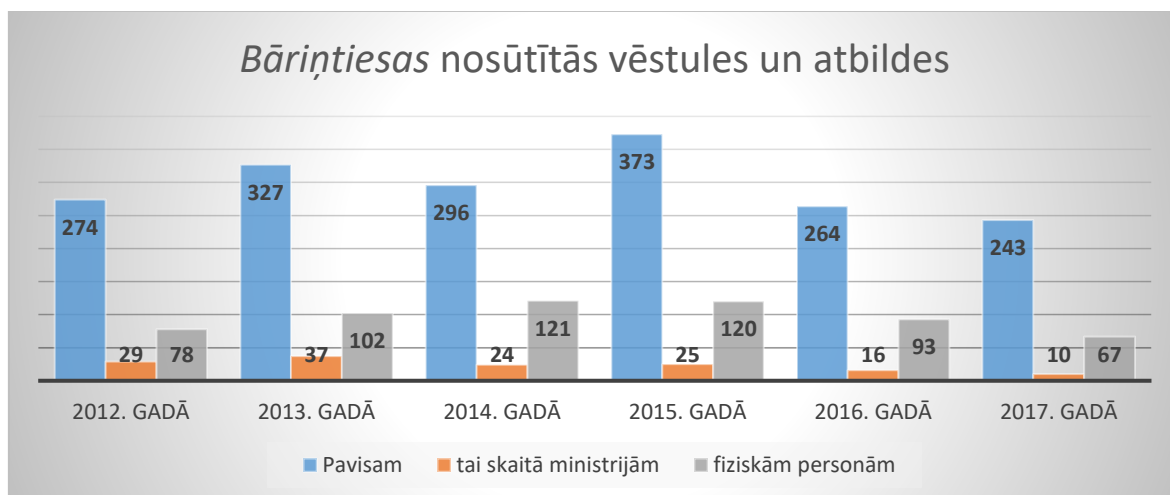
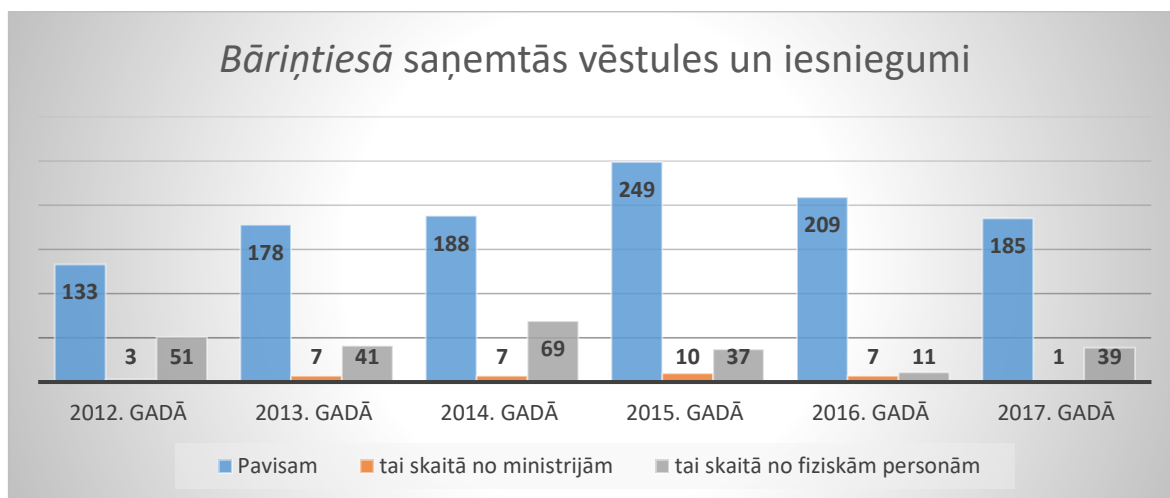
2017. gadā *Bāriņtiesas* priekšsēdētājam un 2 (diviem) *Bāriņtiesas* locekļiem bija iespēja apmeklēt 6 (sešas) supervīziju nodarbības Pārgaujas, Amatas, Līgatnes, Krimuldas un Cēsu novadu bāriņtiesās. *Bāriņtiesas* priekšsēdētāja 30.03.2017. darbojās Valsts probācijas dienesta Cēsu teritoriālās struktūrvienības organizētajā diskusijā Cēsīs, lai vairāku institūciju pārstāvjiem, bērnu vecākiem kopīgi analizējot hipotētisku gadījumu, kurā konstatēta bērna antisociāla uzvedība, skolas kavējumi, tiktu apzinātas iespējas situācijas uzlabošanai, risināšanai, plānoti preventijas pasākumi, 01.11.2017. piedalījās Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācijas patroneses Ivetas Vējones organizētajā konferencē “Bērna vajadzības – ideāli un realitāte ārpusģimenes aprūpē” Rīgā, 10.11.2017. apmeklēja Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas organizēto bāriņtiesu priekšsēdētāju zināšanu pilnveides semināru Rīgā.

Apmeklēti profesionālās pilnveides praktiskie semināri 06.04.2017. “Bērna šķiršana no ģimenes. Bāriņtiesu un sociālā dienesta sadarbība” Cēsīs, 21.04.2017. “Bāriņtiesas sadarbība ar izglītības iestādēm u.c. pašvaldības institūcijām, nodrošinot bērna tiesības” Cēsīs, 2 (divu) dienu 29.08.2017. un 05.09.2017. Radošās darbnīcas “Darbs ar klientiem bāriņtiesā” Limbažos.

Bāriņtiesa kā viena no Latvijā 129 (viens simts divdesmit deviņām) bāriņtiesām ir Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas, turpmāk – *Asociācija*, juridiskais biedrs. Asociācijā apvienojušās 102 (viens simts divas) bāriņtiesas. Tas dod iespēju apspriest normatīvo aktu projektus, saņemt atbalstu un atbalstīt citus kolēģus, debatēt un paust vienotu viedokli, dalīties pieredzē, uzklaut un paust labās prakses piemērus, konsultēties visos jautājumos, veicināt profesionālo izaugsmi. 02.05.2017. apmeklēta *Asociācijas* organizēta diskusija Smiltē par 2017. gadā aktuāliem jautājumiem un tiešo pienākumu izpildi, no 28.07.2017. līdz 30.07.2017. - *Asociācijas* organizētā 10. (desmitā) nometne Smiltē, 08.12.2017. - konference “Bāriņtiesas pārmaiņu procesā” Liepājā. Sadarbībā ar Latvijas bāriņtiesām *Asociācija* aptaujājusi viedokļus un apkopojusi priekšlikumus par grozījumiem

Bērnu tiesību aizsardzības un Bāriņtiesu likumos iesniegšanai Labklājības ministrijā un Latvijas Pašvaldību savienībā, ierosinājusi virsprokuroram izvērtēt žurnālistu izteikumus par bāriņtiesu darbu.

Sarakste Bāriņtiesā

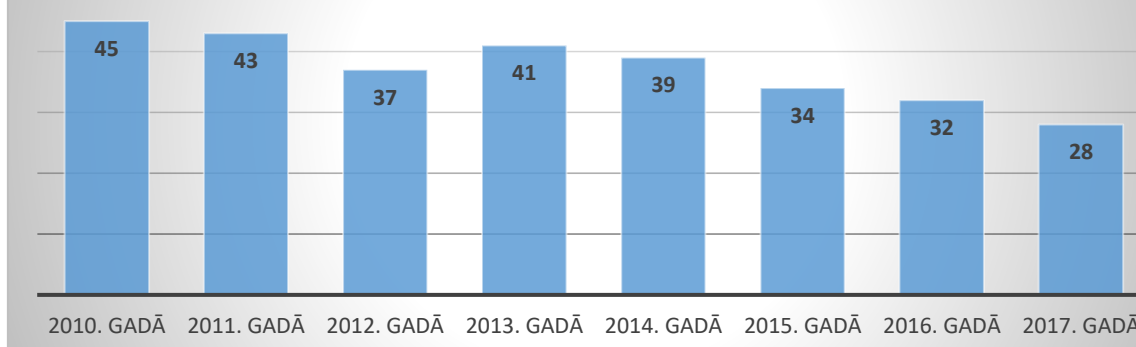

Bāriņtiesa sniegusi viedokļus Latvijas Republikas tiesībsargam par cilvēku tirdzniecības riskiem, Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai par sadarbību ar valsts probācijas dienestu, sakarā ar Bāriņtiesu likuma 48. panta grozījumiem, Latvijas pašvaldību savienībai par likumprojektu “Vardarbībai un vardarbības riskam pakļauto personu aizsardzības likums” un aizpildījusi anketas Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai par mediāciju, mediācijas pakalpojuma ieviešanu bāriņtiesās, Latvijas pašvaldību savienībai par īpašuma tiesību nostiprināšanas procesu.

Bāriņtiesā izskatītās administratīvās lietas un pieņemtie lēmumi

Pārskata gadā no jauna ierosinātas 10 (desmit) administratīvās lietas. 2017. gada 31. decembrī *Bāriņtiesā* aktīvas 36 (trīsdesmit sešas) nepilngadīgo bērnu un personu ar ierobežotu rīcībspēju lietas.

Bāriņtiesas pieņemtie lēmumi

Neviens *Bāriņtiesas* pieņemtais lēmums 2017. gadā nav apstrīdēts. Tās darbības laikā iepriekš apstrīdēts 1 (viens) lēmums 2010. gadā un 1 (viens) lēmums 2013. gadā. Sūdzības administratīvajā rajona tiesā noraidītas. 2017. gadā nav pieņemts neviens vienpersoniskais lēmums. *Bāriņtiesā* sagatavotas un sēdē izskatītas 28 (divdesmit astoņas) administratīvās lietas (iepriekšējā periodā 32):

1) aizgādības pārtraukšana/atjaunošana	8 lietas;
2) aizbildnības nodibināšana, aizbildņa atļaišana	2 lietas;
3) bērna nodošana citas personas aprūpē/izceļošana	1 lieta;
4) par aizgādņa iecelšanu/mantojums	2 lietas;
5) aizgādņa tiesību un pienākumu apjoma grozīšana/spējas	2 lietas;
6) darījumi ar nekustamajiem īpašumiem/finanšu līdzekļiem	5 lietas;
7) audžuģimenes darbības izbeigšana/uzturēšanās audžuģimenē	5 lietas;
8) bērnu šķiršana adopcijas gadījumā	1 lieta;
9) ārpusģimenes aprūpē esoša bērna vārda maiņa	1 lieta;
10) par personas atzīšanu par adoptētāju	1 lieta.

Atskaites gadā 1 (vienam) vecākam pārtrauktas 4 (četrus) bērnu aizgādības tiesības, kuru aprūpi nodrošina otrs vecāks, 1 (vienam) vecākam atjaunotas 1 (viena) bērna pārtrauktās aizgādības tiesības, pēc cita novada bāriņtiesas pieņemtā vienpersoniskā lēmuma 1 (vienam) vecākam nav atjaunotas 1 (viena) bērna pārtrauktās aizgādības tiesības, 2 (diviem) vecākiem ar rajona tiesas spriedumu atņemtas 2 (divu) bērnu aizgādības tiesības, 1 (viena) audžuģimenes aprūpē esoša jaunieta kļuvusi pilngadīga, 2 (divi) aizbildņi atļauti no pienākumu pildīšanas, jo 1 (viens) bērns iepriekšējā periodā un 2 (divi) bērni atskaites gadā adoptēti, 2 (divu) bērnu uzturēšanās audžuģimenē izbeigta sakarā ar viņu adopciju. Atskaites gadā izdevies sazināties ar Apvienotās Karalistes institūciju, lai apsekotu Londonā dzīvojošajā aizbildņa ģimenē mūsu novada nepilngadīgo bērnu, un saņemts apliecinājums, ka institūcija uzņēmusies to izdarīt. *Bāriņtiesa* panākusi nepilngadīgam bērnam pienākošās 2012. gadā mantojumā saņemtās lietas sakārtošanu, un nekustamie īpašumi reģistrēti uz bērna vārda zemesgrāmatā. *Bāriņtiesa* 1 (vienu) ģimeni atzinusi par adoptētājiem. Nav pieņemti lēmumi pēc tiesas prasījuma.

Bāriņtiesas pārstāvis kā prasītājs 2 (divu) bērnu aizgādības tiesību atņemšanai 2 (diviem) vecākiem piedalījies 2 (divās) Cēsu rajona tiesas sēdēs. Prasības apmierinātas.

Bāriņtiesa sadarbībā ar pašvaldības sociālo dienestu sadarbojusies ar 11 (vienpadsmit) ģimenēm, kurās ir 31 (trīsdesmit viens) nepilngadīgs bērns, un kurās netiek pietiekami nodrošināta bērnu attīstība un audzināšana. Par 1 (vienu) ģimeni no tām ar 3 (trim) bērniem saņemta informācija par iespējamo viena vecāka fizisko vardarbību pret otru vecāku bērna klātbūtnē, kura neapstiprinājās. Ne par vienu no ģimenēm nav bijis pamats ziņot tiesībsargājošajai iestādei.

Bāriņtiesa datus par bērnu aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu vecākiem, kā arī bērnu ievietošanu ārpusģimenes aprūpē ievadījusi NPAIS sistēmā

Bērni ilgstošas sociālās aprūpes un sociālas rehabilitācijas institūcijās neatrodas un atskaites periodā nav ievietoti.

Aizgādības lietu pārraudzība

Bāriņtiesā uz 2017. gada 31. decembri 7 (septiņas) aizgādības aktīvas lietas personām ar ierobežotu rīcībspēju, no kurām 1 (viena) uzraudzībā, 1 (viena) mantas aizgādņa lieta. Visām personām aizgādņi radnieki (māsa, brālis, māte, māsa meita) – 2 (divi) vīrieši un 5 (piecas) sievietes.

No 2009. gada	3 lietas
No 2014. gada	2 lietas
No 1015. gada	1 lieta
No 2017. gada	1 lieta

Atskaites gadā rīcībnespējīgo personu 2 (divas) pārskatīšanas lietas 2017. gadā izskatītas rajonu tiesās. *Bāriņtiesas* sēdē izskatīta 1 (viena) lieta par rīcībspējas apjoma grozīšanu, 1 (viena) lieta par personas spējām pildīt aizgādņa pienākumus. 1 (viena) persona ar ierobežotu rīcībspēju veselības stāvokļa pasliktināšanās rezultātā pārvietota no VSAC “Vidzeme” filiāles “Valka” uz VSIA Aknīstes neiroloģisko slimnīcu. No 2014. gada nav joprojām izbeigta 1 (viena) mantas aizgādības lieta, jo mantinieki nav izņēmuši mantojuma apliecību, un mantas aizgādņi nav atbrīvojami no pienākumu pildīšanas.

Bāriņtiesa uzrauga aizgādībā esošo tiesību un interešu ievērošanu, pieprasot no aizgādņiem norēķinus, pārbaudot tos, kā arī veicot šo personu dzīves apstākļu un viņiem piederošās mantas un nekustamo īpašumu apskates.

Bērnu ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpē uz 2017. gada 31. decembri ir 7 (septiņi) novada nepilngadīgi bērni (iepriekšējā periodā 12). Atskaites gadā pārbaudīti bērnu dzīves apstākļi, lai pārliecinātos, ka aprūpe pilnībā tiek nodrošināta, noskaidroti šo bērnu viedokļi, pārbaudīts viņiem piederošās mantas stāvoklis. Tiekoties ar aizbildņu ģimenēm, vērtējama fiziskā drošība, uzklausa visu ģimenes locekļu viedokļi, ko apgrūtina personu nedzīvošana viņu deklarētajās dzīvesvietās. 2017. gadā nevienam ārpusģimenes aprūpē esoša bērna vecākam nav atjaunotas aizgādības tiesības.

Visi ārpusģimenes aprūpē esošie bērni ir juridiski brīvi.

Aizbildnībā 3 (trīs) ģimenēs ir 4 (četri) bērni. Aizbildņi ir 1 (viena) bērnu vecāmāte, 1 (viena) mātes māsa un 1 (viena) aizbildne bez radniecības. 1 (viena) aizbildņa ģimene ar 1 (vienu) bērnu izbraukusi uz pastāvīgu dzīvi Apvienotajā Karalistē. *Bāriņtiesas* uzraudzībā ir pārsūtītas 5 (piecas) aizbildņu ģimeņu lietas, kurās tiek aprūpēti 6 (seši) citu novadu pašvaldību bērni. Atskaites laikā neviena bērna aizbildnība nav nodibināta. 1 (viens) aizbildnis, kas bērnam nebija radnieks, atlaists no aizbildņa pienākumiem, jo aizbildnībā esošais bērns iepriekšējā periodā adoptēts. 2 (divi) aizbildņa ģimenē esoši bērni adoptēti, un aizbildnis atlaists no aizbildņa pienākumiem.

Audzūģimenēs citu pašvaldību administratīvajās teritorijās 2 (divās) ģimenēs tiek aprūpēti 3 (trīs) mūsu novada bērni. Lai arī normatīvie dokumenti nosaka, ka bērni audzūģimenēs tiek ievietoti uz laiku, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, līdz bērna adopcijai vai aizbildnības nodibināšanai, mūsu novada bērnus audzūģimenes aprūpē no 2007. gada. Pārgaujas novadā esošā 1 (viena) audzūģimene atskaites gadā izbeidza pildīt šo pienākumu.

Atskaites gadā 1 (viens) audzūģimenes aprūpē esošs bērns piedalījies vasaras nometnē. 2 (divi) audzūģimenes aprūpē esoši bērni adoptēti, 1 (viens) kļuvis pilngadīgs, un izbeigta viņu aprūpe audzūģimenē.

Vecāku aprūpē esoša bērna nodošana citas personas aprūpē

Objektīvu iemeslu dēļ, vecākiem iepriekš par to vienojoties, ir tiesības viņu aprūpē esošo nepilngadīgo bērnu nodot uz laiku citu personu (vecvecāku, pilngadīgo brāļu vai māsu, radnieku) aprūpē. Taču, ja vecākam nākas izbraukt no Latvijas, visbiežāk tas notiek darba dēļ ārzemēs, aktualizējas jautājums par bērna nodošanu trešo personu aprūpē uz laiku, kas ilgāks par trīs mēnešiem.

2017. gadā vecāks, kurš izbraucis no Latvijas strādāt, savu 3 (triju) uz laiku citas personas aprūpē nodoto bērnu aprūpi atsācis pats. Ģimene no Latvijas izbraukusi kopā.

Bāriņtiesa atskaites gadā atzinusi, ka personai piemīt spējas uz laiku aprūpēt savu mazmeitu, kuras dzīvesvieta ir citā novadā.

2017. gada 31. decembrī aktīvas ir 3 (trīs) lietas par bērnu nodošanu uz laiku citu personu aprūpē, kurās bāriņtiesa veic šo bērnu personisko interešu un mantisko tiesību ievērošanas uzraudzību.

Nepilngadīgo mantas lietu pārraudzība

Bāriņtiesa uzrauga rīcību ar nepilngadīgiem bērniem piederošu manta, ko vai nu vecāki iegādājušies bērniem, vai bērni mantojuši, katru gadu pieprasot no bērna vecāka vai aizbildņa norēķinu par bērnam piederošās mantas pārvaldību, pārbauda norēķinu pareizību, veic bērnam piederošā nekustamā īpašuma apskati. Atskaites gadā panākts, ka nepilngadīgā bērna dabiskais pārstāvis – vecāks – bērna īpašuma tiesības uz mantotajiem nekustamajiem īpašumiem reģistrējis zemesgrāmatā. 2017. gadā no jauna ierosināta 1 (viena) mantojuma bērnam pieņemšanas lieta. Aktīvajās lietās *Bāriņtiesa*:

- 1) sniegusi 2 (divus) atzinumus par to, ka saimnieciskā darbība bērnam piederošajās mežu platībās ir viņa interesēs;
- 2) atļāvusi vecākiem rīkoties ar 1 (viena) bērna naudas līdzekļiem, pieprasot iesniegt norēķinu.

2017. gada 31. decembrī *Bāriņtiesas* pārraudzībā ir 8 (astoņas) aktīvas lietas par bērna mantas pārvaldību.

***Bāriņtiesas* citas administratīvās lietas**

Bāriņtiesa pieņem lēmumus arī citos gadījumos - vecāku domstarpības bērnu audzināšanas, bērnu personisko interešu aizsardzības jautājumos, kā arī strīdi par valsts sociālo pabalstu izmaksu pārtraukšanu vai izmaksas atjaunošanu:

- 1) skatīta 1 (viena) lieta par vecāku domstarpībām laulības šķiršanas gadījumā un dota piekrišana noslēgt mantojuma līgumu par labu nepilngadīgam bērnam;
- 2) skatīta 1 (viena) lieta par valsts sociālā pabalsta saņēmēja maiņu;

- 3) skatīta 1 (viena) lieta par bērnu šķiršanu, 1 (viena) lieta par bērna vārda maiņu viņu adopcijas gadījumā;
- 4) skatīta 1 (viena) lieta par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, un lieta nelietderīguma dēļ izbeigta.

Bāriņtiesa uzrauga un kontrolē 1 (vienu) lietu par valsts sociālā pabalsta, atbalsta ar celiakiju slimam bērnam un apgādnieka zaudējuma pensijas izlietojumu, pieprasot un saskaņojot izdevumus katru mēnesi. Rezultātā bērnam kredītiestādes norēķinu kontā veidojas uzkrājums.

Pārgaujas novadā nav ģimenes, kura būtu ieguvusi viesģimenes statusu, daļēji tā iemesla dēļ, ka neviens novada bērns neuzturas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Viesģimenēs parasti un biežāk viesojas bērni no šīm institūcijām nevis no ģimenēm.

Bāriņtiesa atskaites gadā sniegusi konsultācijas saskarsmes tiesības izmantošanas kārtības jautājumos atsevišķi dzīvojošiem vecākiem, prasību rajona tiesai un piespiedu aizsardzības noformēšanas, nepilngadīgo uzturlīdzekļu pieprasīšanas, nepilngadīgiem bērniem piederošu nekustamo īpašumu apsaimniekošanas, vecāku vienošanās prasību izpildes un citos jautājumos.

Arhīvs

Bāriņtiesa veido un noformē arhīvu, atbilstoši Arhīva likuma prasībām. Atskaites gadā aprakstītas un sašūtas 2013. un 2014. gada lietas. *Bāriņtiesas* dokumentu un arhīva pārvaldības kārtības nodrošinājums atbilst spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas instrukcija un Arhīva nolikums izstrādāti, lietu saraksti sastādīti katram dokumentu pārvaldības gadam. *Bāriņtiesas* lietu saraksts saskaņojams arhīvā ik pa 5 (pieciem) gadiem. Cēsu zonālajā valsts arhīvā 2015. gada 16. jūnijā saskaņots 2015. gada lietu saraksts.

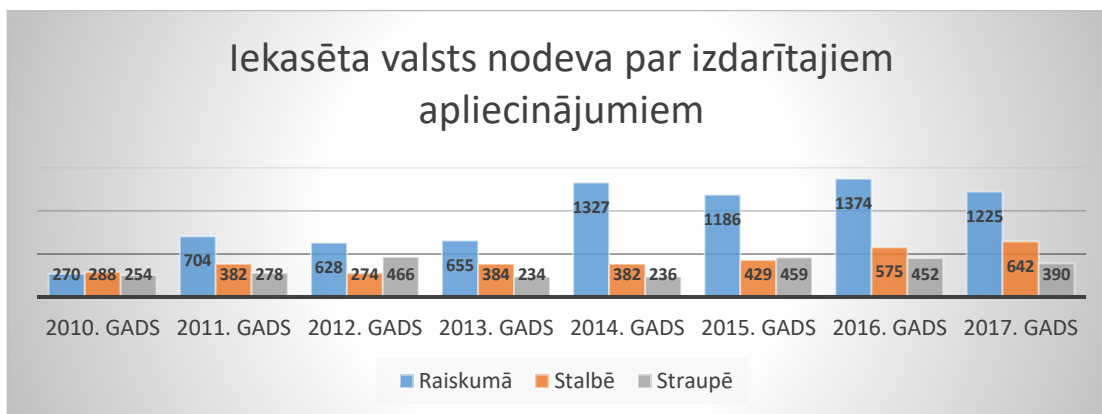
Apliecinājumu izdarīšana

Bāriņtiesa savā darbības teritorijā izdara apliecinājumus, kuri juridiskā spēka ziņā pielīdzināmi notariālajam apliecinājumam, palīdz mantojuma lietu kārtošanā un mantojuma apsardzībā.

Tā kā saskaņā ar *Bāriņtiesu* likumā noteikto Tieslietu ministrija *bāriņtiesām* sniedz metodisko palīdzību apliecinājumu izdarīšanā un citu uzdevumu izpildē, tad, ņemot vērā daudzos grozījumus spēkā esošajos normatīvajos aktos un viedokļos, 2017. gadā Tieslietu ministrija grozīja un pilnveidoja Metodiskos ieteikumus *bāriņtiesām* apliecinājumu un citu likumā noteikto uzdevumu veikšanai, kas atvieglo dokumentu projektu sagatavošanu un nodrošina kvalitatīvāku pakalpojumu novada iedzīvotājiem.

Pamatojoties uz Pārgaujas novada domes 2012. gada 29. novembra lēmumu (protokols Nr. 11, § 10) trūcīgas novada personas atbrīvotas no valsts nodevas samaksas apliecinājumu izdarīšanas gadījumos. Pārskata gadā Raiskuma pagastā 1 (viena), Stalbes pagastā 1 (viena) un Straupes pagastā 2 (divas) personas saņēmušas atvieglojumus valsts nodevas samaksā.

Bāriņtiesā 2017. gadā iekasēta valsts nodeva **EUR 2257,00** (divi tūkstoši divi simti piecdesmit septiņi euro 00 centi):

Bāriņtiesā 2017. gadā izdarīti 281 (divi simti astoņdesmit viens) apliecinājums:

N.p.k.	Apliecinājumu 2017. gadā		Skaitis 2016. gadā	Apliecinājumu skaita secība	
	saturs	skaitis		2016. gadā	2017. gadā
1	2	3	4	5	6
1.	Nostiprinājuma lūguma sagatavošana, parakstu apliecināšana	84	81	1.	1.
2.	Pilnvaru sagatavošana, apliecināšana, parakstu apliecināšana, pilnvaru atsaukšana	52	60	2.	2.
3.	Parakstu apliecināšana iesniegumā, UR, ķīlas līgumā	32	53	3.	5.
4.	Līguma sagatavošana, apliecināšana, parakstu apliecināšana	36	43	4.	4.
5.	Dokumentu kopiju apliecināšana	48	37	5.	3.
6.	Cita veida dokumenta sagatavošana	3	1	8.	7.
7.	Piekrišana bērna izceļošanai	25	9	6.	6.
8.	Mantojuma saraksta sastādīšana	1	1	9.	8.
9.	Arhīva dokumenta izraksts un apliecināšana	0	0	-	-
10.	Testamenta/izraksta sastādīšana	0	6	7.	-
	Pavisam gadā	281	291		
	Vidēji mēnesī	23	24		

Sagatavoja bāriņtiesas priekšsēdētāja

R.Kalniņa